

รายงานการประชุมคณะมนตรีที่ปรึกษาของสมัชชารัฐสภาอาเซียนว่าด้วยยาเสพติดอันตราย ครั้งที่ ๔
(The 4th Meeting of AIPA Advisory Council on Dangerous Drugs)

วันจันทร์ที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๔

ณ ห้องประชุมกรรมการบริหารหน่วยประจำชาติไทย ชั้น ๔
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร อาคารรัฐสภา

การประชุมคณะมนตรีที่ปรึกษาของสมัชชารัฐสภาอาเซียนว่าด้วยยาเสพติดอันตราย ครั้งที่ ๔ ซึ่งเป็นการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยรัฐสภาเนการาบรูไนดารุสซาลามเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม เมื่อวันจันทร์ที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๔ เวลา ๐๙.๐๐-๑๖.๐๐ นาฬิกา โดยการประชุมจัดขึ้น ณ ห้องประชุมกรรมการบริหารหน่วยประจำชาติไทย ชั้น ๔ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร อาคารรัฐสภา

นายเจตน์ ศิรธรานนท์ สมาชิกวุฒิสภา
หัวหน้าคณะผู้แทนรัฐสภาไทย

นางสาวเพชรดาว โต๊ะมีนา
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้แทนรัฐสภาไทย

พันตำรวจโท ไพศิษฐ์ สังคหะพงศ์
รองเลขาธิการป.ส. ที่ปรึกษาคณะผู้แทนรัฐสภาไทย

องค์ประกอบของคณะผู้แทนรัฐสภาไทยที่เข้าร่วมการประชุมฯ ได้แก่

๑. นายเจตน์ ศิรธรานนท์

สมาชิกวุฒิสภา

หัวหน้าคณะผู้แทนรัฐสภาไทย

๒. นางสาวเพชรดาว โต๊ะมีนา

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ผู้แทนรัฐสภาไทย

๓. พันตำรวจโท ไพศิษฐ์ สังคหะพงศ์

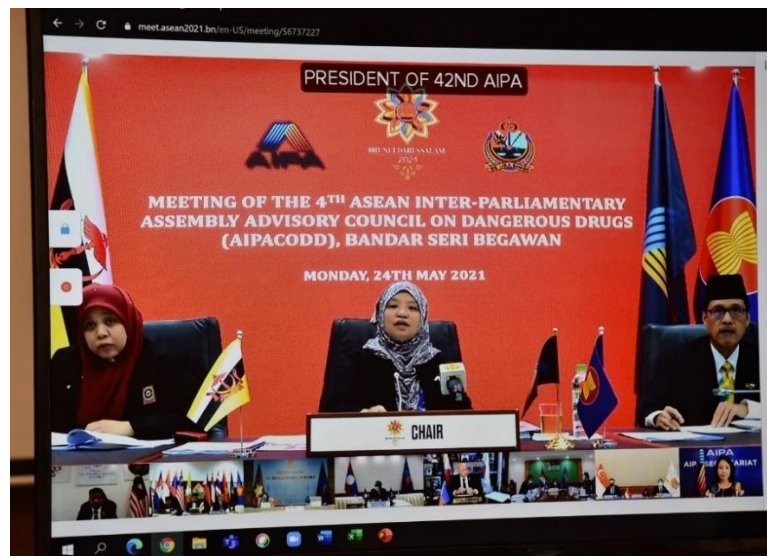
รองเลขาธิการคณะกรรมการป้องกัน

และปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.)

ที่ปรึกษาคณะผู้แทนรัฐสภาไทย

๔. นางสาวพิราภรณ์ นภักศรชัยนันท์ นักวิเทศสัมพันธ์ปฏิบัติการ
 กลุ่มงานสมัชชารัฐสภาอาเซียน
 สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ
 เลขานุการคณะผู้แทนรัฐสภาไทย
๕. นางสาวจิราพรพรรณ จักรแก้ว นักวิเทศสัมพันธ์ปฏิบัติการ
 กลุ่มงานสมัชชารัฐสภาอาเซียน
 สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ
 ผู้ช่วยเลขานุการคณะผู้แทนรัฐสภาไทย

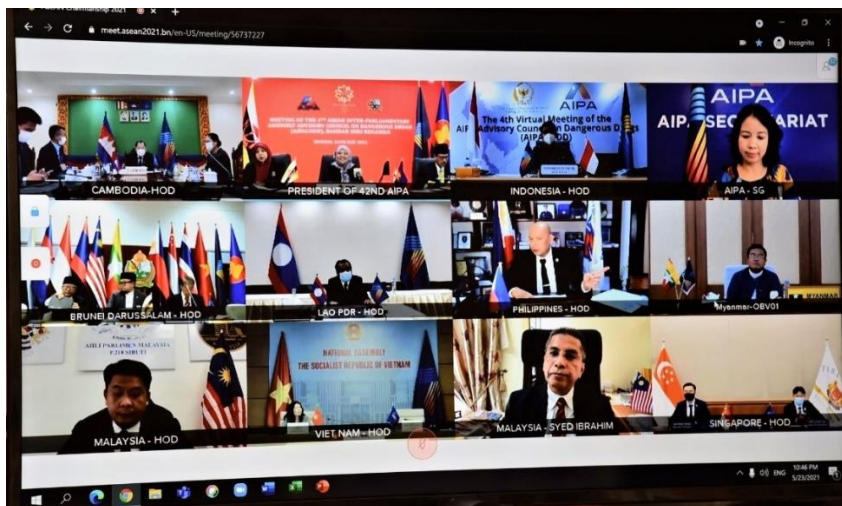
ในการประชุมครั้งนี้ มีผู้แทนจากประเทศสมาชิก AIPA เข้าร่วมการประชุม ฯ จำนวน ๙ ประเทศ ได้แก่ เนการาบรูไนดารุสซาลาม ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ราชอาณาจักรไทย และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม สำหรับ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาได้ส่งเจ้าหน้าที่เข้าร่วมการประชุมในสถานะผู้สังเกตการณ์ เนื่องจากมีการรัฐประหารเมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ และมีผู้แทนจากสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations on Drugs and Crime: UNODC) เข้าร่วมการประชุมด้วย

รัฐสภานการบรูไนดารุสซาลาม ประธานการประชุม

ในช่วงพิธีเปิดการประชุม Hon. Nguyen Tuong Van เลขาธิการสมัชชารัฐสภาอาเซียนได้กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมการประชุม และกล่าวถึงปัญหาเสพติดทั่วโลก ในบริบทของสถานการณ์โลกปัจจุบันที่ต้องการความร่วมมือจากนานาประเทศในการแก้ปัญหา รวมทั้งความร่วมมือของอาเซียนที่จะก้าวไปสู่การเป็นภูมิภาคที่ปราศจากยาเสพติด และการประชุม AIPACODD มีเป้าหมายเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันและแสดงจุดยืนในการสนับสนุนแนวคิดของอาเซียนและความร่วมมือระหว่างรัฐสภาสมาชิกเพื่อมุ่งสู่การเป็นเขตปลอดยาเสพติดในภูมิภาคอาเซียน (Drug-Free ASEAN) ต่อจากนั้น H.E Pehin Orang Kaya Seri Lela Dato Seri Setia Awang Haji Abdul Rahman bin Dato Setia Haji Mohammed Taib ประธานรัฐสภานการบรูไนดารุสซาลามและประธาน AIPA ครั้งที่ ๔๒ กล่าวเปิดการประชุม มีใจความสำคัญ ดังนี้ อันตรายของยาเสพติดที่มีต่อผู้คน สังคมและเศรษฐกิจยังคงเป็นความท้าทาย และผลักดันให้ต้องให้ความสนใจและตอบสนองต่อความท้าทายทั้งในรูปแบบเก่าและรูปแบบใหม่ๆ เพื่อกำจัดปัญหาเสพติด ดังแนวคิดหลักของการประชุมในครั้งนี้ คือ “Prevailing the Contemporary and Responsive Challenges towards Drug-Free ASEAN” จากการวิจัยของ UNODC แสดงให้เห็นว่าในห่วงของการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-๑๙ มีการผลิต ขนส่ง และใช้ยาเสพติดมากขึ้น

ในฐานะฝ่ายนิติบัญญัติของอาเซียนควรตระหนักถึงความท้าทายที่เกิดขึ้นและพิจารณาถึงมาตรการรับมือล่วงหน้า เนื่องจากปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาระหว่างประเทศ การประชุมนี้จะแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของรัฐสภาสมาชิกที่จะทำงานร่วมกันเพื่อไปสู่ความสำเร็จในการเป็นประชาคมอาเซียนที่ปลอดภัยและในห้วงของการดำรงตำแหน่งประธาน AIPA รัฐสภานาการาบรูไนดารุสซาลามมุ่งหวังที่จะเปิดรับ ส่งเสริม และดำเนินตามหลักคิดลดความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล สร้างสังคมออนไลน์ที่ทุกคนเข้าถึงโอกาสเท่าเทียมกัน หรือ Digital Inclusion เพื่อเป็นแนวทางในการเสริมสร้างความร่วมมือของรัฐสภาให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้นท่ามกลางการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-๑๙ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดหลักของการเป็นประธาน AIPA ในปีนี้ คือ “Forging Parliamentary Cooperation in Digital Inclusion towards ASEAN Community 2025”

ผู้เข้าร่วมการประชุม

ในการประชุมช่วงที่ ๑ เป็นการนำเสนอข้อมูลโดยผู้แทนจากสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations on Drugs and Crime: UNODC) มีสาระสำคัญ ดังนี้ แม้จะมีการแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ และข้อจำกัดต่าง ๆ แต่ตลาดเมทแอมเฟตามีน (Methamphetamine) ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ก็มีการขยายตัวมากขึ้น ทั้งในเรื่องความคล่องตัวของการผลิตตลอดจนการจัดหาสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์สู่แหล่งผลิตเมทแอมเฟตามีนอย่างต่อเนื่อง ประเด็นสำคัญที่ควรตระหนักอีกประการคือวิวัฒนาการของเคมีภัณฑ์ที่ถูกใช้โดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ เพื่อการผลิตเมทแอมเฟตามีนในภูมิภาค จากสถิติการจับกุมยาเสพติดในปี ๒๕๖๓ เมทแอมเฟตามีนในตลาดมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นและมีราคาที่ถูกกลงแสดงให้เห็นว่าลักษณะของตลาดถูกขับเคลื่อนโดยอุปทาน ในขณะเดียวกันก็มียาเสพติดชนิดใหม่ ๆ ที่มีความรุนแรงและก่อให้เกิดความเสียหายด้านสาธารณสุข ดังนั้นจึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องมีการทบทวนยุทธศาสตร์เพื่อรับมือกับความท้าทายเหล่านี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความสำคัญกับการควบคุมสารตั้งต้น

จากนั้นผู้แทนจากสิงคโปร์ได้สอบถามเกี่ยวกับการควบคุมเคมีภัณฑ์ โดยผู้แทนจาก UNODC ได้กล่าวว่าการกำหนดกฎระเบียบเกี่ยวกับเคมีภัณฑ์ที่ต้องควบคุมและไม่ควบคุมถือว่ามีสำคัญยิ่งและควรมีการกำหนดการควบคุมโดยคำนึงถึงกระแสและแนวทางนิติวิทยาศาสตร์

ต่อมาผู้แทนรัฐสภาไทยได้ตอบในกรณีที่ได้ถูกกล่าวถึงในการนำเสนอของ UNODC เกี่ยวกับการเสียชีวิตของคนไทย ๖ คน จากการใช้ยาเคนมผง (K-powdered milk) ดังนี้ ประเทศไทยตระหนักถึงการให้เคมีภัณฑ์ที่ไม่อยู่ในการควบคุมอย่างไม่ถูกต้องและได้มีมาตรการเพื่อแก้ปัญหาและพยายามหาทางออกโดยได้ประสานงานกับกระทรวงอุตสาหกรรมในการควบคุมการได้มาซึ่งเคมีภัณฑ์ของผู้ค้ายาเสพติด

และผู้แทนจากอินโดนีเซียได้สอบถามถึงการได้มาและแหล่งที่มาของข้อมูล โดยผู้แทนจาก UNODC ได้ชี้แจงว่า UNODC มีระบบฐานข้อมูล เรียกว่า Drug Abuse Information Network for Asia and Pacific

(DAINAP) ซึ่งประเทศสมาชิกอาเซียนและจีนเป็นสมาชิกของระบบดังกล่าวด้วย โดยทุกประเทศจะมีหน่วยงานกลาง ซึ่งรับผิดชอบด้านยาเสพติดจะเป็นผู้ส่งข้อมูลเข้าระบบ เพื่อให้ UNODC วิเคราะห์ และส่งข้อมูลกลับมายังประเทศสมาชิกอาเซียน

บรรยากาศในการประชุม

ในการประชุมครั้งที่ ๒ เป็นการนำเสนอสรุปลสถานการณ์ด้านยาเสพติดภายในประเทศของประเทศไทย โดยประเทศเจ้าภาพเปิดโอกาสให้นำเสนอเรียงตามลำดับชื่อประเทศภาษาอังกฤษ ดังนี้

ราชอาณาจักรกัมพูชา การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-๑๙ ทำให้สถานการณ์ยาเสพติดในประเทศยุ่งยาก กระบวนการยาเสพติดได้มีการเปลี่ยนแปลงกรรมวิธี รูปแบบเส้นทางใหม่ ทั้งด้านการผลิต ขนส่ง การค้า และการเสพ อย่างไรก็ตามกัมพูชาได้มีหน่วยงานรับผิดชอบดูแลโดยตรงคือ the National Authority to Combat Drug ซึ่งคอยประสานระหว่างหน่วยงาน ให้คำแนะนำ ใช้มาตรการและติดตามการใช้ยาเสพติดภายในประเทศ รวมทั้งมีการพัฒนา the Border Liaison Office และ Drug Laboratory เพื่อติดตามกระบวนการยาเสพติดและการปลูกกัญชา

ในส่วนของการร่วมมือระหว่างประเทศ กัมพูชามีข้อตกลงทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี เข้าร่วมใน the Safe Mekong Project กับ ๖ ประเทศลุ่มน้ำโขง และร่วมกับลาว ไทย และเวียดนาม เพื่อสร้างชุมชนปลอดภัย ยาเสพติดบริเวณเขตชายแดน

สาธารณรัฐอินโดนีเซีย ปัญหายาเสพติดยังคงมีความรุนแรงในประเทศ การแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและการสาธารณสุขยังนำมาสู่การค้าและการเสพยาเสพติดที่เพิ่มขึ้นโดยเฉพาะในกลุ่มผู้ที่ยากจนและด้อยโอกาส มีการรายงานจำนวนการค้ายาเสพติดที่เพิ่มมากขึ้นอย่างน่าสนใจในบริเวณชายแดน ทั้งทางบกและทางทะเล หน่วยงานรับผิดชอบด้านยาเสพติด (Indonesian National Police and National Narcotics Board: BNN) มีรายงานการจับกุมกระบวนการยาเสพติดและการฟอกเงินจำนวนมากในช่วงปีที่ผ่านมา

จึงมีการริเริ่มหน่วยเฉพาะกิจ ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วย ใช้ทักษะที่ผ่านการอบรม ปรับปรุงขั้นตอน การปฏิบัติงาน และเร่งดำเนินการกำจัดกาปลูกกัญชาอย่างผิดกฎหมาย โดยยุทธศาสตร์ของอินโดนีเซียนั้น สอดคล้องกับแผนงานของอาเซียน ซึ่งมุ่งเน้นการสร้างความตระหนักรู้ผ่านการศึกษาและการป้องกัน

ทั้งนี้รัฐสภามีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยส่งเสริมการดำเนินการและมาตรการ รักษาความปลอดภัยที่เข้มงวดในราชทัณฑ์ กระตุ้นให้รัฐบาลเสนอร่างกฎหมาย เพื่อขยายขอบเขตอำนาจของ BNN ในการจัดการกับปัญหายาเสพติด และได้มีการเสนอให้เพิ่มงบประมาณที่เกี่ยวข้อง

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ชายแดนตอนเหนือของลาวยังคงถูกใช้เป็นทางผ่านหลักของ ยาเสพติดและสารตั้งต้นเข้าสู่ประเทศ รวมทั้งส่งต่อไปยังประเทศที่สาม รัฐบาลได้กำหนดนโยบายและมาตรการ เกี่ยวกับยาเสพติดและร่วมมือกับนานาประเทศเพื่อแก้ไข ควบคุมปัญหาเหล่านี้ อีกทั้งยังมีการจัดตั้งศูนย์ฝึกออาชีพ เพื่อผู้ติดยาเสพติดให้ได้รับการดูแลและสามารถกลับคืนสู่สังคมได้

ทั้งนี้ ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่เรื้อรังของโลก ลาวเรียกร้องให้มีการส่งเสริมบทบาทของรัฐสภา ในการผ่านร่างกฎหมายที่เหมาะสม และติดตามควบคุม ตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมาย และเพิ่มความร่วมมือและ การประสานงาน เพื่อการบังคับใช้กฎหมายและพันธกรณีระหว่างประเทศที่เป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ

มาเลเซีย ในส่วนของนโยบายและกฎหมาย ได้มีการทบทวนและผ่านนโยบายยาเสพติดแห่งชาติเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นนโยบายที่มีความครอบคลุมทั้งแนวทางการลดอุปสงค์อุปทาน การให้ความรู้ การรักษาและ ฟื้นฟู การบังคับใช้กฎหมาย การลดอันตรายจากยาเสพติด (Harm Reduction) และความร่วมมือระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตามยาเสพติดยังคงเป็นปัญหาใหญ่ในมาเลเซีย โดยจะเห็นได้จากจำนวนการค้ายาที่เพิ่มมากขึ้นขององค์กร ค้ายาเสพติดข้ามชาติ และยังคงถูกใช้เป็นศูนย์กลางการขนส่งยาเสพติดชั่วคราว รวมทั้งภัยจากสารออกฤทธิ์ต่อ จิตประสาทใหม่ (New Psychoactive Substances) จำนวนมาก โดยเฉพาะในกลุ่มของคาทีโนน (Cathinone) และฟีนิลเอทิลเอมีน (Phenylethylamine)

นอกจากนี้มาเลเซียยังเป็นภาคีในอนุสัญญาระหว่างประเทศ และมีความเชื่อมั่นว่าการเสริมสร้าง ความร่วมมือในภูมิภาคและระหว่างประเทศ โดยเฉพาะในด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูลและข่าวกรอง เพื่อต่อสู้กับ การค้ายาเสพติดข้ามพรมแดน

สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ท่ามกลางการแพร่ระบาดใหญ่ของโรคโควิด-๑๙ ทั่วโลก ฟิลิปปินส์ยังคงเป็นจุด ถ่ายไอออนสินค้าของภูมิภาคและเป็นจุดหมายปลายทางของขบวนการลักลอบค้ายาเสพติดที่ผิดกฎหมายในเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ และการดำเนินงานของขบวนการค้ายาในฟิลิปปินส์ยังคงเพิ่มสูงขึ้น โดยแสวงหาผลประโยชน์ เกี่ยวกับการค้ายาเสพติดจากการที่รัฐมุ่งความสนใจและทุ่มเททรัพยากรในการจัดการกับปัญหาด้านสุขภาพและ ภาวะฉุกเฉินทางเศรษฐกิจและสังคมที่ประชาชนต้องเผชิญในชีวิตประจำวัน ซึ่งภัยคุกคามของยาเสพติดที่ ผิดกฎหมายได้ก่อให้เกิดความทุกข์ยากและการสูญเสียต่อชีวิตนับไม่ถ้วน อย่างไรก็ตาม ฟิลิปปินส์ได้มีการจัดตั้ง หน่วยงานและมีแนวทางในการต่อสู้กับยาเสพติดที่ผิดกฎหมายภายในประเทศ อาทิ ยุทธศาสตร์ต่อต้านยาเสพติด ของฟิลิปปินส์ (PADS) คณะกรรมการยาเสพติดอันตราย (DDB) และสำนักงานปราบปรามยาเสพติดแห่งฟิลิปปินส์ (PDEA) ซึ่งในปี ๒๕๖๓ ที่ผ่านมา PDEA ได้ดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายอื่นๆ ในการปราบปราม ยาเสพติด ส่งผลให้มีการจับกุมผู้เสพยาเสพติดและยึดทรัพย์สินอันตรายได้ในจำนวนมาก แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้า ของการดำเนินการปราบปรามยาเสพติดภายใต้สภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ที่ทำให้การปฏิบัติงานมี ข้อจำกัดและมีความยากลำบากมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การต่อสู้กับการระบาดของยาเสพติดที่ผิดกฎหมายอย่าง ต่อเนื่องนี้ ก็เป็นเรื่องที่เร่งด่วนสำหรับสมาชิกอาเซียนในการรวมตัวกันเป็นแนวหน้าเพื่อยุติปัญหายาเสพติดที่ แพร่ระบาดมานานซึ่งยังคงคุกคามอนาคตของคนรุ่นต่อไปในภูมิภาคนี้

สิงคโปร์ สิงคโปร์สามารถควบคุมสถานการณ์ยาเสพติดในประเทศได้ โดยมุ่งเป้าไปที่การลดอุปสงค์ และอุปทานของยาเสพติด และใช้แนวทางการป้องกันอันตรายจากการใช้ยาเสพติด (Harm Prevention) และ ใช้กลยุทธ์หลากหลายแนวทาง ได้แก่ การศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด การออกกฎหมายที่เข้มงวดและ

การบังคับใช้ที่เข้มงวด ตลอดจนการฟื้นฟูสมรรถภาพและการดูแลหลังการรักษาโดยอ้างอิงตามหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ได้รับการพิสูจน์โดยการศึกษาและวิจัยถึงผลการรักษาเรียบร้อยแล้ว ซึ่งแนวทางดังกล่าวทำให้การใช้ยาเสพติดในสิงคโปร์ยังคงอยู่ในระดับต่ำ แม้ว่าสถานการณ์ยาเสพติดในภูมิภาคจะมีการเพิ่มสูงขึ้นก็ตาม ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ยาเสพติดและลักษณะการค้ายาเสพติดข้ามชาติยังคงเป็นความท้าทายต่อสิงคโปร์ จึงจะต้องรักษาแนวทางการต่อต้านยาเสพติดให้หมดสิ้นและยับยั้งกิจกรรมเกี่ยวกับยาเสพติดที่ผิดกฎหมายในทุกรูปแบบผ่านการทำงานอย่างใกล้ชิดกับพันธมิตรระหว่างประเทศ

ราชอาณาจักรไทย ท่ามกลางสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ตั้งแต่ปลายปี ๒๕๖๒ ประเทศไทยซึ่งตั้งอยู่ในเขตสามเหลี่ยมทองคำ ได้รับผลกระทบจากการผลิตยาเสพติดที่ผิดกฎหมายและการค้ามนุษย์ โดยยาเสพติดที่ผิดกฎหมายส่วนใหญ่ถูกลักลอบเข้าประเทศไทยผ่านพรมแดนทางภาคเหนือ ซึ่งต่อมาได้เคลื่อนไปยังภาคตะวันตกและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในขณะที่พื้นที่ชายแดนส่วนใหญ่มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ก็มีการจัดตั้งหน่วยงานในพื้นที่ท่าอากาศยานและท่าเรือเพื่อสกัดกั้นยาเสพติดเช่นกัน ซึ่งปัจจุบัน ผู้ค้ายาเสพติดได้พัฒนาเทคนิคและมีวิธีการใหม่ ๆ ในการกระจายยาเสพติดผ่านการค้าในรูปแบบออนไลน์พร้อมด้วยบริการจัดส่ง และแม้ว่าฝิ่นและเฮโรอีนในพื้นที่นั้นจะลดลง แต่ยาเสพติดสังเคราะห์ก็มีเพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัดจากการลักลอบนำเข้าประเทศไทยเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ยาบ้าและยาไอซ์ ที่มีตัวยา คือ เมทแอมเฟตามีน ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ รัฐบาลไทยได้ปราบปรามยาเสพติดโดยมุ่งเป้าไปที่การทำลายโครงสร้างพื้นฐานของเครือข่ายที่สำคัญของการค้ายาเสพติดและการรวมกลุ่มอาชญากร และพยายามขยายผลการยึดทรัพย์สินของเครือข่ายการค้ายาเสพติดมากกว่าการรับมือเฉพาะผู้ค้ายาเสพติดรายย่อย ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด. พ.ศ. ๒๕๓๔ และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ รวมถึง ได้มีการดำเนินการตามแนวทางอื่น ๆ อาทิ การให้คำปรึกษาทางไกลเพื่อบำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติดโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน โครงการนำร่องเพื่อทดแทนการใช้ฝิ่นด้วยบิวพรีนอร์ฟิน (Buprenorphine) หรือ ซอบอกโซน (Suboxone) เพื่อลดอันตรายแก่ผู้ป่วยที่ติดยาเสพติด และคลินิกจิตสังคม (psychosocial clinic) และให้คำปรึกษาด้านสุขภาพจิตแก่ผู้ต้องหาคดียาเสพติดและผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในระบบศาล โดยประเทศไทยในฐานะสมาชิกของอาเซียน ได้เข้าร่วมและรับรองแผนปฏิบัติการอาเซียนเพื่อประชาคมอาเซียนปลอดภัยจากยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๘ เพื่อใช้เป็นกรอบการทำงานหลักในการจัดการกับการแพร่ระบาดของยาเสพติดและเสริมความเข้มแข็งของการทำงานผ่านแผนความร่วมมืออาเซียนเพื่อแก้ไขปัญหาค้าผลิตยาเสพติดที่ผิดกฎหมายและการค้ามนุษย์ในเขตสามเหลี่ยมทองคำ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ นอกจากนี้ ยังได้จัดตั้งศูนย์ประสานงานความร่วมมืออาเซียนด้านยาเสพติด (ASEAN-NARCO) ขึ้นเพื่อเป็นกลไกในความร่วมมือ ซึ่งประกอบด้วย ๓ โครงการ ได้แก่ (๑) เครือข่ายข้อมูลเฝ้าระวังยาเสพติดอาเซียน (ASEAN Drug Monitoring Network: ADMN) (๒) เครือข่ายหน่วยงานสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติด (ASEAN Airport Interdiction Task Force: AAITF) และ (๓) โครงการความร่วมมือปราบปรามยาเสพติดระหว่างท่าอากาศยานนานาชาติของอาเซียน (ASEAN Airport Interdiction Task Force: AAITF) พร้อมกันนี้ ยังได้ชี้ให้เห็นถึงบทบาทของฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งมองว่าปัญหาเสพติดเป็นประเด็นหลักที่ต้องแก้ไข รัฐสภาจึงได้ตั้งคณะกรรมการขึ้น ได้แก่ คณะกรรมการการป้องกันปราบปรามการฟอกเงินและยาเสพติด สภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาเสพติด แนวทางการจัดตั้งศูนย์บำบัดยาเสพติด การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเป็นระบบ สภาผู้แทนราษฎร และคณะกรรมการการสาธารณสุข วุฒิสภา

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ อาชญากรรมและการระบาดของยาเสพติดในเวียดนาม โดยเฉพาะในช่วงเดือนแรกของปี ๒๕๖๔ มีความซับซ้อนมากขึ้น และยาเสพติดส่วนใหญ่ยังคงเป็นการซื้อมาจากต่างประเทศและขนส่งไปยังเวียดนามเพื่อเสพหรือส่งต่อไปยังประเทศที่สาม ทั้งทางบก อากาศ และทะเล โดยมีแนวโน้มการใช้ยาเสพติดหลายชนิดพร้อมกันมากขึ้น การใช้ยาเสพติดสังเคราะห์และสารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทส่งผลให้เกิดโรคทางจิตจากเมทแอมเฟตามีน (Meth Psychosis) นำไปสู่

การกระทำที่ผิดกฎหมายและการฆาตกรรมโดยปราศจากแรงจูงใจ จนก่อให้เกิดความคับข้องใจและความวิตกกังวลแก่ผู้คนในชุมชน

ทั้งนี้เวียดนามได้แก้ไขกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและการควบคุมยาเสพติดเพื่อปรับปรุงระบบกฎหมายดังกล่าว และยังได้แก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและควบคุมยาเสพติดอื่น ๆ อาทิ กฎหมายว่าด้วยการจัดการการละเมิดในการบริหาร กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและควบคุมเอชไอวีหรือเอดส์ เพื่อให้หลักการพื้นฐานทางกฎหมายมีความสอดคล้องและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการจัดการ ป้องกัน ตรวจจับ และต่อสู้กับการละเมิดกฎหมายและอาชญากรรมด้านยาเสพติด และส่งผลให้การบริหารจัดการของรัฐในการป้องกันและควบคุมยาเสพติดมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

เนการาบรูไนดารุสซาลาม ในปี ๒๕๖๓ จำนวนผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่ถูกจับกุมในบรูไนดารุสซาลามเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๒ เมื่อเทียบกับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่ถูกจับกุมในปี ๒๕๖๒ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ‘Syabu’ ซึ่งอยู่ในกลุ่มเมทิลแอมเฟตามีน ซึ่งเป็นยาเสพติดที่นิยมมากที่สุดในกลุ่มผู้กระทำความผิดด้านยาเสพติด รวมถึงกัญชาซึ่งเป็นยาเสพติดที่นิยมลำดับถัดมา และแม้ว่าตามสถิติกลุ่มผู้กระทำความผิดด้านยาเสพติดจะอยู่ในกลุ่มผู้ที่อายุ ๓๐ ปี แต่ในปี ๒๕๖๓ มีการจับกุมเยาวชนอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ในจำนวนที่ใกล้เคียงกับปี ๒๕๖๒ ทำให้มีความกังวลอย่างมากเกี่ยวกับการเข้าไปข้องเกี่ยวกับยาเสพติดของเยาวชนและได้เรียกร้องให้ผู้ปกครองติดตามพฤติกรรมและการดำเนินกิจกรรมของบุตรหลานอย่างใกล้ชิด เพื่อเป็นการป้องกันอิทธิพลเชิงลบและความเจ็บป่วยหรือปัญหาทางสังคม ตลอดจนได้นำมาตรการและแผนงานต่าง ๆ มาใช้ เพื่อให้มั่นใจว่าการลดการใช้ยาเสพติด ไม่ได้มุ่งเน้นเฉพาะการบังคับใช้กฎหมายเท่านั้น แต่ยังพยายามสร้างการตระหนักรู้และการศึกษาเชิงป้องกันผ่านโครงการต่าง ๆ อาทิ การใช้โรงเรียน สถานที่ทำงาน และโครงการในชุมชนเป็นฐานในการดำเนินการ รวมถึง โครงการรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพอย่างเร่งด่วนสำหรับผู้ที่ใช้ยาเสพติดและระบบการเฝ้าติดตามดูแลหลังการรักษาอย่างต่อเนื่องก็ถูกนำมาใช้เช่นกัน

บรรยากาศในการประชุม

หลังเสร็จสิ้นการรายงานสถานการณ์ยาเสพติดภายในประเทศแล้ว ที่ประชุมร่วมกันพิจารณาร่างข้อมติว่าด้วย Prevailing the Contemporary and Responsive Challenges towards Drug-Free ASEAN เนื้อหาโดยสรุป ดังนี้

- ยืนยันความมุ่งมั่นในการสนับสนุนและดำเนินการตามบทบัญญัติภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการต่อต้านยาเสพติดเพื่อประชาคมที่มั่นคงของอาเซียน 2016 - 2025 และปฏิญญาแก้วลาลัมเปอร์ว่าด้วยอาเซียน 2025: มุ่งหน้าไปด้วยกัน ซึ่งเน้นย้ำจุดประสงค์และหลักการของกฎบัตรอาเซียนที่สะท้อนถึง

ความปรารถนาและเจตจำนงร่วมกันในการเป็นภูมิภาคที่มีสันติภาพ มั่นคง เติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เจริญรุ่งเรืองและก้าวหน้า ตลอดจนส่งเสริมผลประโยชน์ อุดมการณ์ และแรงบันดาลใจของอาเซียน เพื่อการเป็นอาเซียนที่ปลอดภัยและสงบสุข รวมทั้งข้อมติว่าด้วย “Securing Drug-Free ASEAN Communities for Future Generations” ที่รับรองในการประชุม AIPACODD ครั้งที่ ๑ และข้อมติว่าด้วย “Turning Words into Actions towards A Drug Free ASEAN Community” ในการประชุมครั้งที่ ๓ อีกทั้งสนับสนุนแผนปฏิรูปของสำนักเลขาธิการ AIPA ในการบรรลุเป้าหมายของ AIPACODD ในอีก ๓-๕ ปีข้างหน้า โดยสร้างความมั่นใจว่าการดำเนินกิจกรรมจะประสบผลสำเร็จผ่านการประเมินร่วมกันและแผนปฏิบัติการในการดำเนินการตามข้อมติ เพื่อเป็นมาตรการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน

- ตระหนักว่าการผลิต การจำหน่าย และการค้ายาเสพติดยังคงเป็นปัญหาร้ายแรงและกลายเป็นความท้าทายมากขึ้นในยุคของโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ซึ่งอาจทำให้เกิดผลกระทบด้านสาธารณสุขและสังคมที่เลวร้ายมากขึ้น เนื่องมาจากการใช้ยาเสพติด สารตั้งต้น และสารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท

- รับทราบว่า AIPA มีบทบาทพื้นฐานในฐานะสมาชิกสภานิติบัญญัติในการสนับสนุนวิสัยทัศน์อาเซียนปลอดภัยปี ๒๐๒๕ เพื่อประกันสวัสดิภาพของประชาชน และตระหนักถึงความท้าทายในปัจจุบันของการปฏิรูปนโยบายยาเสพติดระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลักลอบกักขังและวางกักขังออกจากบัญชี IV ของอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติด ๑๙๖๑ และจากสถานการณ์โควิด-๑๙ อาเซียนไม่ควรนิ่งนอนใจในการแก้ไขปัญหาเสพติด เนื่องจาก New Normal จะสร้างความท้าทายให้กับหน่วยงานที่กำกับดูแลด้านยาเสพติดในการเสริมสร้างยุทธศาสตร์และมาตรการในการต่อสู้กับยาเสพติดทั้งในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ

- ที่ประชุมจึงลงมติให้รัฐสมาชิกอาเซียนร่วมกันแสดงจุดยืนที่จะไม่อดทนต่อปัญหายาเสพติด ยึดหลักการและความรับผิดชอบร่วมกันในการส่งเสริมด้านสาธารณสุขและความปลอดภัยจากยาเสพติด เสริมสร้างมาตรการด้านกฎหมาย การบริหาร สังคม และการศึกษา เพื่อปกป้องชุมชนจากการใช้ยาเสพติด และเพื่อป้องกันการผลิตและการค้ายาเสพติดที่ผิดกฎหมาย วางมาตรการที่มีประสิทธิภาพและใช้ได้จริงในการปกป้องชุมชน โดยการให้ข้อมูลของการทำลายล้างของยาเสพติด และเพื่อขจัดอิทธิพลของการใช้ยาจากโซเชียลมีเดียและแพลตฟอร์มอื่น ๆ รวมทั้งกำหนดให้มีมาตรการและโครงการป้องกันยาเสพติดโดยเฉพาะในหมู่เยาวชนอาเซียน รวมถึงให้การศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบที่เป็นอันตรายของยาเสพติด เพื่อสร้างความปลอดภัยและยืดหยุ่นภายในประชาคมอาเซียน

- ส่งเสริมพันธกรณีของประเทศสมาชิกอาเซียนในการเป็นอาเซียนที่ปลอดภัยภายใต้สถานการณ์ที่ท้าทายนี้ โดยการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่องผ่านความร่วมมือทวิภาคี ภูมิภาค และข้ามพรมแดนผ่านโครงการที่มีประสิทธิภาพ และเสริมสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายด้านยาเสพติด หน่วยงานระดับชาติ องค์กรพัฒนาเอกชน และชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนหน่วยงานอื่น ๆ ของอาเซียน เพื่อให้มั่นใจว่า AIPACODD มุ่งมั่นที่จะสู่การเป็นอาเซียนที่ปลอดภัย

- เน้นย้ำว่าภัยคุกคามของยาเสพติดนั้นไม่มีขอบเขต การดำเนินการตามมาตรการที่ระบุไว้ในข้อมติว่าด้วย “Turning Words into Actions towards A Drug Free ASEAN Community” อย่างต่อเนื่องจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน

- เรียกร้องให้มีความร่วมมือในภูมิภาคอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มความเข้มแข็งและเพิ่มขีดความสามารถระดับชาติและระดับภูมิภาคในการต่อสู้กับยาเสพติดท่ามกลางสถานการณ์ของ Covid-19 ในปัจจุบัน และการแพร่ระบาดใหญ่ในอนาคต

บรรยากาศในการประชุม

ในการประชุมครั้งที่ ๓ ที่ประชุมได้พิจารณาและรับรองรายงานการประชุมคณะมนตรีที่ปรึกษาของสมัชชารัฐสภาอาเซียนว่าด้วยยาเสพติดอันตราย ครั้งที่ ๔ (The 4th Meeting of AIPA Advisory Council on Dangerous Drugs) และจะนำไปเสนอต่อที่ประชุมใหญ่สมัชชารัฐสภาอาเซียน ครั้งที่ ๔๒ ต่อไป

และในพิธีปิดการประชุม Hon. Nik Hafimi binti Abdul Haadii ในฐานะประธานการประชุม AIPACODD ครั้งที่ ๔ ได้เน้นถึงการดำเนินการและความร่วมมือในการแก้ปัญหายาเสพติดทั้งในระดับชาติ ภูมิภาค และระหว่างประเทศ รวมทั้งการสร้างการตระหนักรู้ถึงอันตรายของยาเสพติดแก่คนรุ่นใหม่ผ่านองค์การและเวทีที่เกี่ยวข้อง และแสดงความขอบคุณผู้เข้าร่วมการประชุมที่ทำให้การประชุมสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี รวมทั้งแสดงความยินดีต่อราชอาณาจักรกัมพูชาในการเป็นประธาน AIPA ครั้งที่ ๔๓ และประธานการประชุม AIPACODD ครั้งที่ ๕

ต่อจากนั้น H.E. Ty Sokun ผู้แทนจากรัฐสภาราชอาณาจักรกัมพูชาได้กล่าวขอบคุณรัฐสภาสมาชิกในการร่วมมือร่วมใจกันแก้ไข รับมือ ต่อสู้กับความท้าทายของปัญหาเสพติดในภูมิภาคที่เพิ่มขึ้นท่ามกลางสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-๑๙ และรัฐสภาราชอาณาจักรกัมพูชาให้การสนับสนุนข้อมติว่าด้วย Prevailing the Contemporary and Responsive Challenges towards Drug-Free ASEAN และถือโอกาสนี้รับมอบตำแหน่งการเป็นเจ้าภาพการประชุมคณะมนตรีที่ปรึกษาของสมัชชารัฐสภาอาเซียนว่าด้วยยาเสพติดอันตราย ครั้งที่ ๕ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ อย่างเป็นทางการ